

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики та математичних методів в економіці

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 051 «Економіка»

(шифр та найменування спеціальності)

За освітньою програмою

«Бізнес-економіка та аналітика»

(назва освітньої програми)

на тему:

**«СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ТА РОЗВИТКУ РИНКУ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ»**

Виконавець:

студентка факультету економіки та
управління підприємництвом

Стариш С. О. _____

Науковий керівник:

к.е.н., старший викладач

Подмазко О. М. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність проблеми. Сучасний світ переживає період стрімкого технологічного розвитку, який безперервно трансформує економічні, соціальні та культурні аспекти життя суспільства. Однією з ключових сфер, яка відчуває вплив цих змін, є ринок інформаційних послуг. Зростання обсягу інформації, що надходить до споживача, та стрімкі зміни у способах її сприйняття створюють неабиякі виклики для підприємств, які працюють у сфері інформаційних послуг. Інформаційні технології стають двигуном інновацій, що перетворюють підходи до бізнесу, освіти, культури та комунікацій. Зростання залежності від цифрових ресурсів підкреслює важливість аналізу ринку інформаційних послуг для розуміння його поточного стану та тенденцій.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є теоретичні, методичні та прикладні аспекти стану та розвитку ринку інформаційних послуг в Україні.

З метою досягнення поставленої мети передбачено ряд завдань:

- визначити сутність та структуру ринку інформаційних послуг;
- оцінити роль інформаційних послуг у сучасному суспільстві;
- визначити особливості розвитку ринку інформаційних послуг в Україні;
- проаналізувати тенденції на ринку інформаційних послуг;
- проаналізувати обсяг та структуру ринку інформаційних послуг;
- визначити чинники які впливають на попит та пропозицію на ринку інформаційних послуг;
- спрогнозувати розвиток ринку інформаційних послуг,
- розробити напрямки економічного та юридичного стимулювання розвитку ринку інформаційних послуг;
- обґрунтувати вдосконалення механізму розвитку ринку інформаційних послуг.

У роботі визначенні і вирішенні наступні завдання:

- визначено сутність та структуру ринку інформаційних послуг;
- оцінено роль інформаційних послуг у сучасному суспільстві;
- визначено особливості розвитку ринку інформаційних послуг в Україні;
- проаналізовано тенденції на ринку інформаційних послуг;
- проаналізовано обсяг та структуру ринку інформаційних послуг;
- визначити чинники які впливають на попит та пропозицію на ринку інформаційних послуг;
- спрогнозувано розвиток ринку інформаційних послуг,
- розроблено напрямки економічного та юридичного стимулювання розвитку ринку інформаційних послуг;
- обґрунтовано вдосконалення механізму розвитку ринку інформаційних послуг.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт дослідження – процеси на ринку інформаційних послуг в Україні. Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних, прикладних аспектів аналізу стану та розвитку ринку інформаційних послуг в Україні.

Методи дослідження. Для проведення дослідження стану та розвитку ринку інформаційних послуг, були використані різноманітні методи, орієнтовані на збір, аналіз та інтерпретацію інформації, такі як: аналіз літературних джерел – для огляду і аналізу наукових робіт, статей, книг та інших джерел, що стосуються ринку інформаційних послуг; статистичний аналіз – для вивчення статистичних даних, що стосуються ринку, включаючи обсяги продажів, динаміку змін, тенденції використання та інші ключові показники; прогнозування – для використання методів прогнозування щоб оцінити можливі напрями розвитку ринку інформаційних послуг. Комбінація цих методів дозволить отримати комплексну картину стану та перспектив ринку інформаційних послуг. Для обробки й аналізу інформації використовувалася програма Microsoft Excel.

Інформаційною базою. Інформаційна база дослідження включатиме наукові журнали, статистичні дані від Державної служби статистики України, ринкові аналізи та законодавчі документи.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано статтю: : Стариш С. О. Аналіз тенденцій на ринку інформаційних послуг України / С. О. Стариш, О. М. Подмазко // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 10. Частина І. Одеса, ОНЕУ. 2024. С. 54-60.; 1 тези доповіді: Подмазко О. М., Стариш С. О. Статистичне дослідження ринку інформаційних послуг. Актуальні аспекти сучасної статистичної науки і практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті проф. А.З. Підгорного, м.Одеса, 7 червня 2024 р. Одеса, 2024, с. 51-54.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми кваліфікаційної роботи, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі кваліфікаційної роботи «**Теоретичні аспекти ринку інформаційних послуг**» було розглянуто сутність та структуру ринку інформаційних послуг, також оцінено роль послуг у сучасному світі. Крім того було визначено особливості розвитку ринку інформаційних послуг в Україні.

У другому розділі кваліфікаційної роботи «**Статистичний аналіз ринку інформаційних послуг України**» було проаналізовано тенденції на ринку інформаційних послуг, а також його структуру та обсяги та чинники, що мають вплив на попит та пропозицію на ринку.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи «**Напрями розвитку ринку інформаційних послуг**» було прогнозовано обсяги реалізованої продукції ринку інформаційних послуг та кількість суб'єктів господарювання на основі аналітичного вирівнювання. Також розглядалися напрями економічного та юридичного

стимулювання розвитку ринку інформаційних послуг та вдосконалення його механізму розвитку.

ВИСНОВКИ

1. Дослідивши ринок інформаційних послуг, було визначено, що це жива та непередбачувана система, що постійно трансформується під впливом новітніх технологій та соціокультурних змін, а його головна мета полягає у наданні широкого спектру електронних сервісів, спрямованих на задоволення потреб користувачів у комунікації, розвагах, бізнесі та забезпеченні інформаційної безпеки. Структура цього ринку визначається різноманітністю його учасників, які включають провайдерів контенту, розробників програмного забезпечення, телекомунікаційні компанії, а також самих користувачів

2. Проведена оцінка інформаційних послуг у сучасному суспільстві, і виявлено, що роль інформаційних послуг у сучасному суспільстві надзвичайно важлива і визначальна, вони стали ключовим фактором у розвитку економіки, науки, освіти, соціальної сфери та повсякденного життя. Інформаційні послуги забезпечують доступ до різноманітної інформації, полегшуючи отримання новин, навчання та розваги, що робить інформацію доступною в будь-який час та в будь-якому місці. У бізнесі вони забезпечують необхідну інформацію для управлінських рішень та підвищення конкурентоспроможності. У сфері науки та освіти інформаційні послуги надають доступ до матеріалів для досліджень, навчання та обміну знаннями. У громадських сферах вони поліпшують доступність, ефективність та прозорість громадських послуг через електронне управління та відкриті дані. Технологічні інновації прискорюють розвиток інформаційних послуг, забезпечуючи більш ефективні, доступні та інноваційні можливості для суспільства в цілому.

3. Обґрунтовано особливості розвитку ринку інформаційних послуг в Україні. Формування інформаційного ринку, яке стало наслідком технічного прогресу, зокрема з появою комп'ютерних мереж, революціонізувало процеси створення, обробки та передачі великої кількості інформації, знизивши витрати на зберігання та обмін даними. Цей ринок, який раніше не вважався товарним у сфері технологічного обміну, тепер визнається важливим сегментом економіки, де велика кількість даних набуває товарного характеру. Розвиток інформаційного ринку в Україні визначається рядом ключових факторів, включаючи технологічну трансформацію, ринкову конкуренцію, доступність Інтернету, цифрову освіту та культуру, а також глобалізацію. Проте, необхідно враховувати можливі негативні наслідки, такі як порушення приватності та безпеки даних, цифровий розрив та поширення дезінформації. Завдяки стратегічному аналізу та прогнозуванню, Україна може оптимізувати розвиток свого інформаційного ринку, забезпечуючи конкурентоспроможність та стійкість на ринку інформаційних послуг.

4. Проаналізувавши тенденції використання на ринку інформаційних послуг, було виявлено, що протягом 2015–2021 років спостерігаються важливі тенденції, зокрема стрімке зростання кількості суб'єктів господарювання, які працюють у цій сфері. Наприкінці 2016 року їх кількість становила 129,7 тис. одиниць, а до 2021 року зросла до 284,2 тис. одиниць, що відповідає збільшенню на 119%. Значне зростання

також відбулося у розподілі зайнятих осіб між підприємствами та фізичними особами-підприємцями. Наприкінці 2016 року більшість осіб (55,6%) працювала на підприємствах, а фізичні особи-підприємці склали 44,6%. У 2021 році ця динаміка суттєво змінилась: частка фізичних осіб-підприємців зросла до 63,9%, в той час як особи, зайняті на підприємствах, склали лише 36,1% робочої сили. Це свідчить про зростання ролі фізичних осіб-підприємців, що частково пояснюється розвитком цифрових технологій, що сприяють віддаленій роботі та наданню інформаційних послуг, а також прагненням до більшої гнучкості у робочому часі та умовах праці.

5. Дослідивши обсяг та структуру ринку інформаційних послуг, було виявлено, що ринок інформаційних послуг переживає швидкий розвиток, що обумовлено інноваційними технологіями та змінами у споживчому підході до інформації. Дані показують стабільний інтенсивний ріст обсягу ринку інформаційних послуг в Україні що зростав в середньому на 22,8% щорічно протягом періоду з 2016 по 2021 рік і досягнув 528 млрд. грн., що свідчить про постійний попит на такі послуги та їх значення для різних сфер діяльності. Структура ринку інформаційних послуг визначається потребами споживачів і можливостями інформаційних технологій. За період з 2017 по 2024 рік обсяг електронної комерції в Україні зріс з 1 249 мільйонів доларів до 4117 мільйонів доларів, або в 3,3 рази у 2024 році, що свідчить про стрімкий розвиток електронної комерції та збільшення довіри споживачів до онлайн-платформ для покупок. Наприклад, у 2020 році частка інформаційних послуг у валовій доданій вартості склала 5,8%, а в 2021 році – 5,5%. Послуги програмного забезпечення охоплюють широкий спектр продуктів, а попит на них зростає завдяки розширенню використання комп'ютерів та мобільних пристроїв. Кількість підприємств з постійним доступом до мережі Інтернет зросла з 43 303 у 2018 році до 44 508 у 2021 році, що означає збільшення на 1 205 підприємств або на 3%. Також спостерігається збільшення частки підприємств, які користуються послугами хмарних обчислень: з 9,8% у 2018 році до 10,2% у 2021 році.

6. Проаналізувавши, які чинники впливають на попит та пропозицію на ринку інформаційних послуг, з'ясовано, що попит на ринку інформаційних послуг дійсно дуже чутливий до різноманітних факторів, що включають розподіл доступу до Інтернету серед домогосподарств, потреби споживачів у різних типах інформаційних послуг, технологічний прогрес та законодавчі норми. Збільшення доступу до Інтернету для домогосподарств сприяє зростанню попиту на цифрові послуги. За період з 2018 по 2021 рік кількість домогосподарств, які мали доступ до Інтернету в Україні, зросла з 43 303 до 44 508 одиниць. Необхідно також врахувати регіональні відмінності у доступі до Інтернету між міськими та сільськими районами. За результатами аналізу, велика частина користувачів (76%) використовує Інтернет для споживання мультимедійного контенту. Далі, спілкування займає важливе місце, із 67% користувачів, які використовують Інтернет для текстових, голосових та відеодзвінків через месенджери та соціальні мережі. Телефонні розмови через Інтернет також досить популярні, із 37% користувачів, особливо через вебкамери для обличчям до обличчя розмови в реальному часі. І, нарешті, регулювання визначає правила гри, забезпечуючи безпеку та захист прав споживачів у цифровому середовищі. Недоліки у будь-якій з цих сфер можуть перешкоджати росту ринку,

тому важливо постійно вдосконалювати механізми захисту даних та враховувати потреби споживачів у високоякісних та безпечних інформаційних послугах.

7. Дослідивши розвиток ринку інформаційних послуг в Україні, розроблено прогноз і на його основі можна очікувати подальше зростання кількості суб'єктів господарювання та розширення спектру послуг, доступних для споживачів. З урахуванням стабільної лінійної тенденції, прогнозується, що за умовою збереження лінійної тенденції кількість суб'єктів господарювання на ринку інформаційних послуг складе у 2025 році 349,8 тис. осіб, а у 2026 – 464,8 тис. осіб., а обсяг реалізованої продукції на ринку інформаційних послуг складе у 2025 році 942,5 млрд. грн, а у 2026 – 1 016,6 млрд. грн.. На основі прогнозу розвитку ринку інформаційних послуг в Україні можна зробити висновок, що цей сектор має потенціал для подальшого стабільного зростання.

8. Запропоновано удосконалення стимулювання розвитку ринку інформаційних послуг шляхом усунення недоліків у законодавстві яке його регулює за напрямками: встановлення стандартів якості, захисту прав інтелектуальної власності, регулювання конкуренції, забезпечення доступності та безпеки інформаційних послуг. Запропоновані пропозиції, щодо стимулювання розвитку ринку інформаційних послуг в Україні, які сприятимуть, як зростанню безпосередньо самого ринку та економіки в цілому, так і зростанню її конкурентоздатності в сучасному глобальному світі.

9. Обґрунтовано вдосконалення механізму розвитку ринку інформаційних послуг, що включає розробку нових стратегій, інтеграцію у глобальний простір, розвиток інновацій та підвищення кваліфікації кадрів. Запропонована структурно-логічна схема взаємозв'язку потенціалу інформатизації і інноваційної модернізації національної економіки. Виділені ключові аспекти вдосконалення механізму розвитку ринку інформаційних послуг, які забезпечать стійке економічне зростання та збереження конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасної глобалізації.

АНОТАЦІЯ

Стариш С. О. «Статистичне дослідження стану та розвитку ринку інформаційних послуг».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

«051 «Економіка»»

(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «Бізнес-статистика та аналітика»

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процеси на ринку інформаційних послуг в Україні.

У кваліфікаційній роботі розглянута сутність та структура ринку інформаційних послуг, її роль у сучасному суспільстві та особливості розвитку. Okремо проаналізовано тенденції на ринку інформаційних послуг, а також його структуру та обсяги та чинники, що мають вплив на попит та пропозицію на ринку. Також прогнозовано обсяги реалізованої продукції ринку інформаційних послуг та кількість суб'єктів господарювання на основі аналітичного вирівнювання. Розглянуто напрямки економічного та юридичного стимулювання розвитку ринку інформаційних послуг та вдосконалення його механізму розвитку.

Ключові слова: *ринок інформаційних послуг, аналіз, динаміка, прогноз, структура, чинники.*

ANNOTATION

Sarysh S. O. " Statistical study of the state and development of the information services market".

Qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in special

051 «Economics»

for the educational program "Business Statistics and Analytics"

Odessa National University of Economics. - Odesa, 2024.

The bachelor's thesis consists of three sections. The object of the study is the processes in the information services market in Ukraine.

The qualification work examines the essence and structure of the information services market, its role in modern society, and its development features. Special attention is given to analyzing trends in the information services market, as well as its structure, volumes, and factors influencing supply and demand in the market. The work also forecasts the sales volumes of the information services market and the number of business entities based on analytical alignment. The directions for economic and legal stimulation of the development of the information services market and the improvement of its development mechanism are considered.

Keywords: *information services market, analysis, dynamics, forecast, structure, factors.*